

העץ

השבוע נדבר על התועלת שבעץ ועל המצוות שאפשר לקיים מהעץ ותוצרתו נרחיב מעט גם על הפירות השונים והמגוונים והתוצרת שלהם. יהי רצון שנזכה לראות פירות, ונראה מהפירות רק נחת!!

סיפור

חוני המעגל ועץ החרובים (הבאנו רק חלק מהסיפור שמתאים לנושא ולילדים)

בתלמוד בבלי במסכת תענית מצויה אגדת חז"ל אודות חוני המעגל: "יום אחד הלך חוני בדרך. ראה אדם אחד שנוטע חרוב. אמר לו: עץ זה, תוך כמה שנים נותן פירות? אמר לו: בעוד שבעים שנה יצמחו פירותיו. אמר לו: מנין לך שתחיה שבעים שנה כדי ליהנות מהפירות? אמר לו הנוטע: אני מצאתי עולם מלא חרובים, כפי ששתלו אבותיי לי, כך אני נוטע לבניי." חוני המעגל התישב לנוח ליד עץ ונרדם. הוא ישן שבעים שנה וכאשר התעורר, ראה אדם שקוטף חרובים מהעץ. שאל אותו, האם אתה נטעת את העץ? ענה לו: לא, אב אבי נטע אותו וכעת אני נהנה מהפירות ועוד מעט אלך לנטוע גם עצים שיהיה לנכדיי.

"כי האדם עץ השדה".

לאדם יש ילדים ונכדים והוא רוצה לעזור להם ולתרום לסביבה שלו. גם העץ מניב פירות ויש לו תועלת וגם הוא תורם לסביבה שלו. המלמד ישאל את הילדים:

מה נותן לנו העץ כאשר הוא עדיין צומח באדמה?

יופי לעולם

צל,

פירות,

העלים עוזרים לנקות את האויר על ידי שנושמים את האויר המלוכלך ונושפים את האויר הנקי (דו תחמוצת הפחמן וחמצן)

העלים שנושרים מהעץ נרקבים ומזבלים את האדמה שתהיה משובחת יותר מה נותן לנו העץ אחרי שכורתים אותו מהאדמה? כל הרהיטים עשויים מעץ: שולחן, כסא, ארון, מיטה, דלתות, חלונות,

חקר

המלמד יכוון את התלמידים להביט מסביב ולראות - מה עשוי מעץ? כל ילד יחפש ברחבי הגן דברים שעשויים מעץ ויביא אותם למפגש. איך יודעים שזה עשוי מעץ? (ולא מפלסטיק) זה יותר כבד, יש לזה צבע של עץ, יש על העץ סימנים מיוחדים, זה לא נשבר. (משחקים מעץ, פאזלים מעץ, מסגרות של תמונות ואפילו הדפים והקרטונים עשויים מעץ.)

התהליך

איך העץ הופך לרהיט?

שלב ראשון - כריתה וגיזום:

כורתים את העץ ו**גוזמים** ממנו את הענפים הקטנים לשימוש אחר

שלב שני - חיתוך לקורות:

חותכים את הגזע הגדול לקורות עץ מלבניות וישרות

שלב שלישי - ציפוי וחומר משמר:

מוסיפים על העץ **ומצפים** אותו בחומר שישמור עליו מפני מזיקים, תולעים רטיבות ועוד

שלב רביעי - צביעה:

צובעים את העץ בצבע טבעי או בצבע צבעוני לפי מה שרוצים לייצר ממנו

שלב חמישי - בנגריה:

הנגר חותך, **מנסר, מרכיב**, מדביק את חלקי העץ **ובונה** מהם רהיטים לפי בקשת הלקוח.

מצוות בעץ

אילו מצוות אפשר לקיים מתוצרת העץ?

סוכה וסכך לסוכה, קרשים למעקה לגג, ארון קודש וריהוט לבית כנסת, חופה,

את המשכן בנו מעץ. וגם את כלי הקודש- הארון, השולחן והמזבח בנו מעץ.

גם ארבעת המינים גדלים על העצים ומצוות ביכורים הוא מפירות שהם תוצרת העץ.

בל תשחית ושמירה על איכות הסביבה:

המלמד יזכיר את דברי הקב"ה לאדם הראשון.

בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן, ואמר לו, "ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן, וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, (קהלת רבה, ז')

המלמד ישאל את הילדים: איך אפשר לקלקל את מה שה' ברא?

זורקים לכלוך ואשפה ביערות ובגינות.

שורפים עצים ביערות,

קוטפים פרחים וצמחים ללא צורך.

איך אנחנו יכולים לשמור על העולם שיהיה יפה?

לאסוף אשפה ולהשתדל לזרוק רק בפחים.

להנות מהפרחים והעצים בלי לקטוף שלי לצורך.

אפשר להוציא את הילדים לחצר או לקרבת הגן, כדי לראות האם נותנים לעץ לגדול בסביבה נקיה.

הפרי ותוצרתו

המלמד יביא למפגש תפוז ויסחוט עם הילדים מיץ תפוזים.

מה קיבלנו? מיץ? מאיפה יש לנו את המיץ? מהתפוז. מה זה "תוצרת"? מה שהפרי מייצר לנו- מופק מהפרי.

פירות שונים ותוצרתן

זיתים- שמן זית, ענבים-מיץ ענבים, תמר- ממרח תמרים, תפוז-מיץ תפוזים, תפוח-מיץ תפוחים, המלמד יכול להציג את המצרכים על השולחן ולבקש מהילדים להתאים בין הפרי לתוצרתו.

עליהם להסביר איך הם יודעים זאת: לפי התמונה שעל הבקבוק/הקופסא? לפי מה שכתוב? או אולי לפני הטעם? אפשר לתת להם לטעום מהפרי ומהתוצרת ולשאל האם הטעם דומה? שונה?

דקלום אצבעות חשבונני

היד היא העץ על כל אצבע יש פרי: (מצורף)

על העץ של יוסף גדלים פירות טובים
נהנים מהם בני המשפחה האהובים.

חמש פירות גדלו על העץ

בא יוסף ואחד **לאבא** קוטף

כמה נשארו?

ארבע פירות גדלו על העץ

בא יוסף ואחד **לאמא** קוטף

שלוש פירות...

בא יוסף ואחד **לאחות** קוטף

שני פירות...

בא יוסף ואחד **לתינוק** קוטף

פרי אחד נשאר על העץ

בא יוסף **ולעצמו** קוטף

כולם מברכים בורא פרי העץ

יצירה

אפשר להביא לילדים פיסות עץ מנגריה או מקלות עץ בגדלים שונים מחנות יצירה ולתת להם באמצעות דבק דו צדדי או דבק ביג חזק לבנות מבנה ככל שהרעיונות והיצירתיות שלהם תאפשר.
אפשר לעושת תערוכה יותר מכוונת- תוצרים של מצוות מעץ או ריהוט מעץ.

מצורף

חצי חצי (גיל 3)

התאמת שני חלקי תמונה

בינגו פירות (גילאי 4)

(מטרת המשחק היכרות ושיום פירות העץ)

המלמד מכריז שם של פרי וכל הילדים מכסים את הפרי, (מצורפים ריבועים שיכולים לשמש ככיסוי, לחילופין, ניתן להשתמש בכל עיגול/ריבוע או שארית אחרת שנמצאת בגן) מי שמסיים ראשון שורה או טור או אלכסון- ניצח!

נחש מי - העשרת שפה (גילאי 5)

מניחים את כל הקלפים פתוחים על השולחן. המלמד אומר חידה שמותאמת לאחד מהקלפים. הילד שמנחש ראשון לוקח את הקלף אליו.

לדוגמא: אני פרי כתום עם קליפה עבה ופלחים (תפוז) / אני נמצא כל השנה ויש אותי בצבעי ירוק, אדום וצהוב (תפוח)
אני משבעת המינים גדל על אשכול, תוכלו למצוא אותי ירוק או סגול (ענבים) / אני קטן וירוק, משבעת המינים, ממני מפיקים שמן מהודר (זית) / בי הדליקו את הנרות במנורה, אותי הפיקו מפרי משבעת המינים (שמן זית)